higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NASIONALE SERTIFIKAAT

FINANSIËLE BESTUUR:BOERDERY N4

26 Mei 2021

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 8 bladsye.

Kopiereg voorbehou

VRAAG 1: DIE PLAASBESTUURSINLIGTINGSTELSEL

1.1
- Die basis waarop bates waardeer moet word ✓✓
- Die metode wat toegepas moet word✓ wanneer bates gedepresieer word en depresiasie bereken word ✓ (2 × 2) (4)

1.2
- Stel 'n fisiese✓ en monetêre (geldelike) inventaris op deur die waardasie van bates.✓
- Stel 'n aanvanklike (openings-) balansstaat op✓ op grond van die inventaris.✓
- Teken alle inkomste/ontvangste✓ en uitgawes/betalings op.✓
- Teken alle fisiese✓ produksiedata op.✓
- Hou 'n behoorlike stelsel✓ van mannekragrekords in stand.✓
- Berei finansiële✓ jaarstate voor.✓
- Ontleed (analiseer) en interpreteer (vertolk) die resultate van die boerderyonderneming✓ en doen verdere beplanning op grond van ontleding (analise) en interpretasie (vertolking).✓ (7 × 2) (14)

1.3
- Dit moet eenvoudig en maklik wees om te gebruik.
- Dit moet verwerk en in staat wees om die plaas te bestuur.
- Die boer moet oor die nodige kennis beskik om die inligting korrek te verwer,, dit logies te interpreter en betenisvolle besluite te neem. (3)

1.4 1.4.1 Gedepresieerde bedrag = Kosprys (vervangingswaarde) – slopingswaarde✓

= R100 000 – 7 000✓
= R93 000✓ (3)

1.4.2 Jaarlikse depresiasie = $\frac{\text{Gedepresieerde bedrag}}{\text{Nuttige lewensduur}}$ ✓

= $\frac{\text{R93 000}}{30}$✓

= R3 100✓ per jaar✓ (4)

1.4.3 Opgelope depresiasie = Jaarlikse depresiasie x tydperk reeds in gebruik✓

= R3 100 × 13✓
= R40 300✓ (3)

1.4.4 Aanvanklike waarde = R100 000 – R40 300✓
= R59 700✓ (2)

1.4.5 Depresiasie = R3 100 × 17✓
= R52 700✓✓
OR
R59 700 – R7 000 = R52 700 (3)

1.5
- Aantal werknemers
- Dienskontrakte
- Permanente of loswerkstatus
- Posisies (postitels)
- Lone en salarisse
- Skuld
- Aftrekkings
- Verlofbesonderhede
- Teenwoordigheid en afwesigheid
- Rantsoene
- Mediese besonderhede
- Produktiwiteit/Prestasiebeoordeling (Enige 5 × 1) (5)

1.6 1.6.1 Dit is eenvoudig✓ en maklik om te bereken.✓ (2 × 1) (2)

1.6.2
- Die meeste bates daal nie met dieselfde bedrag✓ elke jaar nie.✓
- Bates word nie elke jaar✓ met dieselfde frekwensie gebruik nie.✓

(2 × 2) (4)

1.7
- Wetenskaplike plaasbestuur is rasionele✓
- besluitneming ✓
- om die boerderyonderneming se doelstellings (doelwitte) te bereik. (3)

[50]

VRAAG 2: EKONOMIESE BEGINSELS VAN PRODUKSIE

2.1
2.1.1 Onwaar
2.1.2 Waar
2.1.3 Onwaar
2.1.4 Waar
2.1.5 Onwaar
2.1.6 Onwaar

(6 × 1) (6)

2.2 2.2.1
- Gemeenskaplike**Joint produkte word verkry waar die produksie van een produk
- outomaties 'n vaste hoeveelheid
- van 'n ander produk genereer.

2.2.2
- Aanvullende produkte word verkry waar 'n verandering in die produksie van een produk
- geen uitwerking
- op die produksie van 'n ander produk het nie.

2.2.3
- Komplementêre produkte word verkry wanneer 'n toename in die produksie van een produk
- ook lei tot 'n toename
- in die produksie van 'n ander produk.

2.2.4
- Antagonistiese produkte kom voor wanneer dien produksie van een produk
- nie net die insette van 'n ander produk opeis nie,
- maar ook 'n nadelige uitwerking op daardie produk het.

(4 × 3) (12)

2.3 2.3.1 A tot B (1)

2.3.2 B tot C (1)

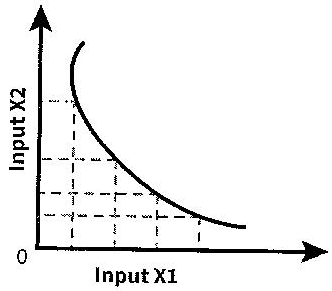
2.3.3 Irrasioneel✓ omdat die gemiddelde opbrengs ✓ per eenheid vinniger as die insetkoste toeneem.✓ (3)

2.3.4 Punt D (2)

2.3.5 Rasioneel✓ omdat die mees doeltreffende insetaanwending✓ en mees winsgewende produksie in hierdie fase plaasvind.✓ (3)

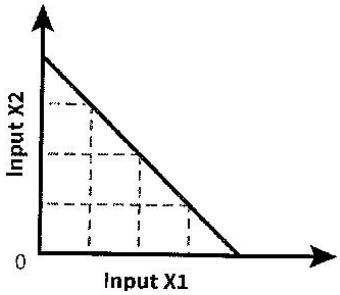
2.3.6 Irrasioneel✓ omdat gemiddelde opbrengste afneem✓ terwyl koste toeneem.✓ (3)

2.4 2.4.1 Dalende substitusiekoers ✓

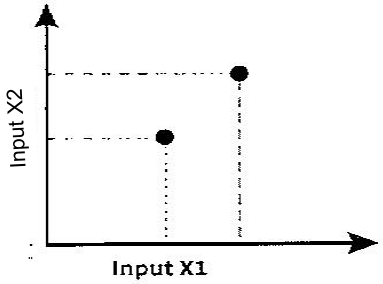
(Asse gemerk 1 punt elk. Kromme korrek 1 punt)

2.4.2 Konstante substitusiekoers ✓

(Asse gemerk 1 punt elk. Kromme korrek 1 punt)

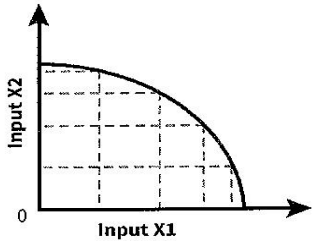
2.4.3 Vaste substitusiekoers ✓

(Asse gemerk 1 punt elk. Kromme korrek 1 punt)

Kopiereg voorbehou

2.4.4 Stygende substitusiekoers ✓

(Asse gemerk 1 punt elk. Kromme korrek 1 punt)
(4 × 4) (16)

2.5 Die Wet van Dalende Grensopbrengs bepaal dat namate addisionele eenhede✓ van 'n veranderlike aangewend word,✓ die grensopbrengs uiteindelik sal begin daal.✓ (3)

[50]

VRAAG 3: DIE BOERDERYBALANSSTAAT

3.1 3.1.1–3.1.12 ANTWOORDBLAD

BALANCE SHEET AS AT 28 FEBRUARY 2017								
Liabilties				**Assets**				
Current Liabilities				Current Assets				
Escom account in arrears	20,500		✓	Debtors	15,000		✓	
Creditors	17,000		✓	Marketable stock	30,000		✓	
Bank Overdraft	8,000	45,500	✓✓	Livestock	100,000		✓	
				Telkom paid in advance	2,500		✓	
Medium term liabilities				Weedkiller in store	2,000		✓	
Balance on instalment sale		70,000	✓	Positive balance at Standard	35,500		✓	
				Cattle feed not used	10,000	195,000	✓✓	
Long term liabilities								
Charge loan	100,000		✓	Investments & Other				
Mortgage bond	300,000	400,000	✓✓	Shares at local co-operative		100,000	✓	
Total liabilities/debt		515,500	✓	Movable assets				
				Vehicles	200,000		✓	
Net worth		779,500	✓	Equipment & implements	150,000		✓	
				Stud animals for breeding	100,000	450,000	✓	
				Fixed assets				
				Land and Buildings		550,000	✓	
Total liabilties & equity		1,295,000	✓	Total assets		1,295,000	✓	
				Value of rented land		40,000	✓	
				Total Capital applied		1,335,000	✓	
							)	

(27)

3.1.13 Totale buitelandse kapitaal = Totale laste/skuld + waarde van gehuurde grond✓
= R 515,500 + R40,000✓
= R 555,500✓ (3)

3.2 3.2.1 Waar
3.2.2 Onwaar
3.2.3 Waar
3.2.4 Waar
3.2.5 Onwaar

(5 × 1) (5)

3.3
- Basis vir onderhandeling van lenings
- 'n Hulpmiddel vir wetenskaplike besluitneming
- Om die boer se prestasie oor tyd te vergelyk
- T
- Om die boer se prestasie met ander boere te vergelyk (Enige 2 × 2) (4)

3.4
- Batestruktuur het betrekking op die kombinasie✓ van bates..✓
- Finansieringstruktuur verwys na die laste✓ van die onderneming✓ (of kombinasie van belange in die bates van die onderneming).
- Finansiële struktuur verwys na die onderlinge verhouding✓ tussen die tipes bates en laste.✓ (3 × 2) (6)

3.5 Netto bedryfsbates = Bedryfsbates – Bedryfslaste✓

Gunstig (of gesond), omdat bedryfsbates groter as bedryfslaste is en dus korttermynverpligtinge kan nakom. ✓✓ (5)

[50]

VRAAG 4: DIE BOERDEYINKOMSTESTAAT

4.1 ANTWOORDBLAD

GPV – Varke-afdeling	**Bedrag (R)**
Teelsog by buurman op krediet gekoop	-5 000✓
Varke aan slagter verkoop – kontant nie ontvang nie	50 000✓
Varke op veiling verkoop	250 000✓
Speenvarkies aan skool geskenk vir landbouprojek	6 000✓
Varke weens hittegolf gevrek	4 000✓
Vier varke vir huishoudelike gebruik geslag	4 000✓
Varke geslag as rantsoen vir werkers	12 000✓
Waarde van varke aan begin van jaar	-550 000✓
Waarde van varke aan einde van jaar	650 000✓
Waarde van teelbere aan begin van jaar	-120 000✓
Waarde van teelbere aan einde van jaar	140 000✓
TOTAAL	**441 000**✓
BPW – Aartappel-afdeling	
Aartappels verkoop	550 000✓
Aartappels as rantsoen vir arbeiders gegee	12 000✓
TOTAAL	**562 000**✓
TOTALE BPW (Hele plaas) = BPV Varke + BPV Aartappels	**1 003 000**✓
Produksie-, Bemarkings- & Adminkoste	
Voer vir die jaar gekoop	50 000✓
Voervoorraad aan begin van jaar	25 000✓
Voer aan einde van jaar	-20 000✓
Misstof vir aartappels gekoop	7 600✓
Lone aan permanente werkers betaal	86 000✓
Lone vir seisoenswerkers	12 000✓
Depresiasie op toerusting	23 000✓
Diverse boerderyuitgawes	29 000✓
TOTAAL	**212 600**✓
NPI = Totale BPW – Produksie-, Bemarkings- & Adminkoste ✓ **= 1 003 000 – 212 600**✓	**790 400**✓
PW = NFI – Koste van buitelandse kapitaal (Rente & grondhuurgeld)✓ **= 790 400 - (5 400 ✓+ 20 000✓)**	**765 000**✓

(31)

4.2 4.2.1 Plaaswins
4.2.2 Bruto produksiewaarde
4.2.3 Rente
4.2.4 Netto plaasinkomste

(4 × 1) (4)

4.3
- 'n Brondokument is 'n oorspronklike dokument of bewys✓ van 'n transaksie wat plaasgevind het.✓
- 'n Stawende dokument gaan gewoonlik gepaard net die brondokument✓ om die brondokument te bekragtig/verifieer.✓
- 'n Interne dokument word deur die onderneming ontwerp en gebruik✓ en word baie selde buite die onderneming gedeel.✓ (3 × 2) (6)

4.4
- 'n Ordertjek is wanneer die woorde 'of toonder' op die tjek doodgetrek word✓ en die geld mag slegs aan die begunstigde betaal word.✓
- Op 'n toondertjek word 'of toonder' nie doodgetrek nie✓ en die geld kan aan enigiemand wat die tjek aanbied, betaal word.✓
- 'n Verouderde tjek is 'n tjek wat nie binne 6 maande vanaf die uitreikingsdatum gewissel is nie✓ en die tjek sal nie meer deur die bank uitbetaal word nie.✓

(3 × 2) (6)

4.5
- 'n Bate is enigiets wat die onderneming besit
- en wat in die produksieproses gebruik word
- om die boer in staat te stel om 'n inkomste en wins te genereer. (3)

[50]

TOTAAL: 200

Kopiereg voorbehou